

end en Biser, og i de fleste europæiske Lande er han ikke Andet, men ligesom det er en stor Misforstaaelse at gaa til absolutistiske Fantasterier, saaledes er det ogsaa utvivlsomt, at hvor Forfatningen deler Magten, som den gjør her under ordinære Forhold, mellem to Thing, som skulle være enige, faar Kongemagten ved disses Uenighed en Stilling, som den ikke har i Henhold til Forfatningen, idet den bliver en mæglen- de Faktor: Kongemagtens Stilling bliver da at mægle, men ikke i den Forstand, at Kongen skulde komme og give sine gode Raad, som vi saa kunne følge eller ikke. Nei, ved Mægling mener jeg den mægtige Mægling, Kongemagten har i sin Haand ved at tilveiebringe Betingelserne for forfatningsmæssigt Arbejde her, nemlig ved Grundlovens § 13. Dette er Betydningen af Kongens Ret til at vælge sine Ministre. Det er be- tydningfuldt nok, at man har forstaaet dette som Kongens Ret til at beholde sine Ministre. Det kan ganske vist være en vis Tilfredsstillelse, at Kongen har Ret til at beholde sine Ministre, men derigjennem faar Kongemagten dog utvivlsomt slet ikke den Stilling, den skulde have i Følge Forfatningen. Nei, jeg vil snarere sige, at den Maade, hvorpaa Kongemagten kan udøve sin virksomme Betydning for Forfatningslivet, specielt sin virksomme Mægling, er ikke ved at beholde sine Ministre, men ved at afskedige dem. Jeg vil derfor anbefale dem, der holde paa Kongemagten, at tale for Fremtiden om Kongens Ret til at afskedige sine Ministre. Det giver en meget bedre Forstaaelse af, hvad det gjælder om under en saa vanskelig Situation. Kongemagten afskediger sine Ministre, saasnart den f. Ex. ser, at nu kunne disse Ministre ikke mere med den bedste Villie føre Forholdene paa forfatningsmæssig Maade, de have hørt sig fast, det kan ikke gaa. Saa træder den mæglen- de Magt virksomt op, saa vælger Kongen frit nye Ministre. (Munterhed.) Ja, de Herrer finde det latterligt, at en Minister skulde gaa sin Vej, men det er det ikke, der er intet Vanhelligt deri. Det irriterede og indignerede det ærede Medlem, at han finder, at en Minister skal gaa samme Vej, det er der da ikke noget Vanhelligt i; ligesom jeg en Gang hørte en Mand tale om, at man ikke kan saadan spille Boldt med en Minister. Jeg ser aldeles ikke noget Oprørende deri, der er ikke mere Sellighed end ved enhver anden Mand af os. Hvorfor? Fordi en Minister er ligesom vi, vi ere kun Noget, for saa vidt vi have Betydning for det Land, vi skulle tjene, eller den Sag, vi repræsentere, og for saavidt den Sag er Noget værd,

ere vi det, ellers er der ikke Noget ved os; og naar vi ikke tjene Sagen mere, men tværtimod stade den mere i Stedet for at gavne den, skulle vi væk. Det er fuldstændig berettiget; saa skulle vi ud af Rigsdagen, og saa skulle Ministrene forlade deres Stilling. En Minister er ikke ligesom et gammelt Møbel, et Inventarium, man bedolder gennem flere Generationer, blot som en Kuriositet. Utsaa, denne Ret til frit at afskedige Ministrene — en Form, som jeg vil foreslaa, man giver § 13 i Grundloven — er det, der afgiver Grundlaget for det, jeg kalder Kongemagtens stærke Stilling i vor Forfatning som virksom mæglen- de Faktor. Men hele denne Betragtning har jeg kun villet antyde, fordi jeg gjerne vilde, at man skulde være noget klarere med Hensyn til Kongemagtens Stilling, end man maaste i Almindelighed er. Dertil skal jeg i Almindelighed indskrænke mig. Det er jo ganske klart, at dette, jeg her siger, er ingen Adresse til Kongen, og det kunde ikke falde mig ind noget Dieblis gennem det, jeg her har sagt, indirekte at rette nogen Opfordring til Kongemagten om at gribe ind. Jeg anser det for at være Kongemagtens Prærogativ, for at være et Prærogativ, som den Enkelte ikke kan blande sig i. Rigsdagen kan henvende sig til Kongen, hvis den anser det for rigtigt, eller Folkethinget kan gjøre det, men det vilde være en Misforstaaelse, hvis den enkelte Rigsdagsmand her vil give Kongen Raad. Naar Kongen vilde anvende dette Prærogativ, naar Kongemagten vil gribe ind og løse Konflikten, veed jeg ikke, jeg har kun høvedet, at den kan gjøre det, og at dette en Gang vil blive Enden paa denne Historie, er jo utvivlsomt. Jeg tror, at denne Konflikt ikke vil blive løst igjennem en Grundlovsforandring eller lignende langsomme Ting, men at den vil blive løst gennem det, at Kongemagten bruger sit Prærogativ efter § 13, at Kongemagten direkte griber ind i den politiske Konflikt mellem Folkethinget og Landstthinget for at bringe Forstaaelse til Veie. Men naar det sker, det hævder jeg bestemt, at det ikke kan falde mig ind at have nogen Mening om eller yttre mig om; men dette sker, naar Kongemagtens Shændehaver finder Tidspunktet rigtigt og passende. Men derfor kunne vi jo ikke opgve Tanken om at gjøre, hvad vi kunne, dersom der er andre Løsninger, der kunne føre til Resultat. Og saadanne andre Løsninger er der. Jeg skal nævne en, der kunde være forsøgt, og som er saa overordentlig simpel, hvis man virkelig vil have Fred og Forstaaelse tilveiebragt. Lad os